

TEHLİKELİ VE ÇOK TEHLİKELİ İŞLERDE MESLEKİ EĞİTİM KARĞAŞASI

Recep GÜNER*

ÖZ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun'unun 17'inci maddesine göre mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz. Bu kapsamda işveren tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde görevlendireceği çalışanlarına mesleki eğitim aldırması gerekmektedir. Özellikle bu konu kapsamında yanlış anlaşılan ve uygulamada sorunlar yaşanan bir çok husu bulunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Tehlikeli ve Çok Tehlikeli İşlerde Mesleki Eğitim, Çalışanların Eğitimi, İş Sağlığı ve Güvenliği, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

GİRİŞ

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun'unun 17'inci maddesine göre mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitim aldığını belgeleyemeyenler çalıştırılmaz. Bu kapsamda işveren tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde görevlendireceği çalışanlarına mesleki eğitim aldırması gerekmektedir. Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde mesleki yeterlilik belgesi dâhil olmak üzere hangi belgelerin mesleki eğitim belgesi sayıldığı belirtilmiştir.

25.05.2015 tarih ve 29366 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklerle İlişkin Tebliğ işverene tebliğin ekinde yer alan ve mesleki eğitim alınması gereken tehlikeli ve çok tehlikeli olan işlerde çalışanlarına mesleki yeterlilik belgesi aldırma zorunluluğu getirmiş. Tebliğ bu yükümlülük için tebliğin yayım tarihi (25.05.2015) itibarıyla 12 aylık bir geçiş dönemi öngörmüştür. Bu durum mesleki eğitim konusunda bir kargaşaya sebep olmuş ve akıllara mesleki eğitimle ilgili birçok soruyu getirmiştir;

* Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişi, Elektrik ve Elektronik Müh.

- Mesleki yeterlilik belgesi nedir? Kimler mesleki yeterlilik belgesi almalıdır?
- Mesleki eğitim yükümlülüğü ertelendi mi?
- Mesleki eğitim alan çalışanın mesleki yeterlilik belgesi alması gerekir mi?
- Mesleki eğitimin iş sağlığı ve güvenliği eğitiminden farkı nedir?
- İşveren çalışanlarına kendi işyerinde mesleki eğitim verebilir mi?

1. MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ NEDİR? KİMLER MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ ALMALIDIR?

Mesleki yeterlilik belgesi ulusal yeterlilikte belirtilen öğrenme kazanımlarına (bilgi, beceri ve yetkinlik) sahip olduğunu gösteren bir belgelerdir. Mesleki yeterlilik belgesi MYK (Mesleki Yeterlilik Kurumu) tarafından yetkilendirilmiş belgelendirme kuruluşlarca ölçme ve değerlendirme sonucunda başarılı olan bireylere verilir. Mesleki yeterlilik belgesi bireyin söz konusu işin gerektirdiği vasıfları taşıdığına bir göstergesidir. Tabiplik, diş hekimliği, hemşirelik, ebelik, eczacılık, veterinerlik, mühendislik ve mimarlık meslekleri ile en az lisans düzeyinde öğrenimi gerektiren ve mesleğe giriş şartları kanunla düzenlenmiş olan meslekler¹ dışında bütün mesleklere için mesleki yeterlilik belgesi zaman içinde zorunlu hale gelecektir. Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ ilk etapta 40 adet mesleğe belge zorunluluğu getirmiş ve mesleki yeterlilik belgesi olmayan çalışanların tebliğin ekinde yer alan tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalıştırılmayacağını ortaya koymuştur. Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olup, diplomalarında veya ustalık belgelerinde belirtilen bölüm, alan ve dallarda çalıştırılanlar bu hükmün dışında tutulmuştur. Bu kapsamda işveren 25.05.2016 tarihinden sora söz konusu tebliğde yer alan ve tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde mesleki yeterlilik belgesi olmayanları çalıştıramayacak. Mesleki yeterlilik eğitimi alınması gereken bazı işler şu şekilde sıralanmaktadır; soğuk demircilik ve her çeşit kaynak işleri, fayans, porselen ve seramik imaline ait işler, duvar, sıva, yalıtım, boya, baca vb. yapı işleri, her türlü zeminin hafriyatı, yarma ve doldurulma işleri, selülozik, sentetik ve her çeşit boya imali işleri, her türlü siloculuk işleri, itfaiye işleri vb.

¹ 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kanunu Madde 2

2. MESLEKİ EĞİTİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ ERTELENDİ Mİ?

Yapılan iş sağlığı ve güvenliği denetimlerde özellikle işverenler tarafından söz konusu tebliğin yanlış anlaşıldığı, mesleki yeterlilik belgesiyle beraber tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde gerekli olan mesleki eğitim yükümlülüğünün de ertelendiğinin sanıldığı görülmüştür. Bu yanlış anlaşılmanın en büyük sebebi Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmeliğin 6'ncı maddesine göre mesleki yeterlilik belgesinin tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde gerekli olan mesleki eğitim belgesi olarak kabul edilmesidir. Genel olarak mesleki yeterlilik belgesindeki ertelemenin mesleki eğitim belgesi için de geçerli olduğu sanılmaktadır. Şu an mevzuatımızda tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde alınması gereken mesleki eğitim belgesi için bir erteleme söz konusu değildir. Erteleme sadece mesleki yeterlilik belgesi için geçerli olup, 25.05.2016 tarihine kadar tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışanlar için mesleki yeterlilik belgesi zorunlu değildir ama mesleki eğitim belgesi zorunludur.

3. MESLEKİ EĞİTİM ALAN ÇALIŞANIN MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ ALMASI GEREKİR Mİ?

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun'unun 17'inci maddesine göre işveren tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde mesleki eğitim aldığını belgeleyenleri çalıştıramaz. Bu kapsamda tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalıştırılacakların mesleki eğitim aldığına dair belgelerinin olması gerekmektedir. Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmeliğin 6'ncı maddesine göre mesleki eğitim belgesi sayılan kurs, eğitim ve belgeler şunlardır;

a. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre verilen diploma, bitirme belgesi, yetki belgesi, sertifika, bağımsız işyeri açma belgesi, kalfalık, ustalık ve usta öğreticilik belgelerinden birisi,

b. İş Kur Tarafından kontrol faaliyet gösteren kurslar tarafından verilen mesleki eğitim kurslar ve iş başı eğitimleri sonunda verilen bitirme belgesi,

c. Millî Eğitim Bakanlığı veya Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurumlarca verilen operatör belgesi ve sürücü belgesi,

d. Ateşçilik yeterlilik belgesi,

e. Kuruluş kanunlarında veya ilgili kanunlarca yetkilendirilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen eğitim faaliyetleri sonucunda verilen belgeler,

- f. Millî Eğitim Bakanlığının onayı ile çeşitli kurum ve kuruluşlarca düzenlenen eğitim faaliyetleri sonucunda verilen belgeler,
- g. Uluslararası kurum ve kuruluşlardan alınan ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından denkliği sağlanan belgeler,
- h. Mesleki yeterlilik belgesi.

Yukarıda saymış olduğumuz belgelerden birisine sahip olanlar 25.05.2016 tarihine kadar mesleki yeterlilik belgesi olmaksızın tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalıştırılabilir. Söz konusu tarihten sonra herkesin mesleki yeterlilik belgesi alması gerekmektedir. Sadece ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olanların almış oldukları belge ve diplomalarında belirtilen alanlarda çalıştığı sürece mesleki yeterlilik belgesi almasına gerek yoktur.

4. MESLEKİ EĞİTİMİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMİNDEN FARKI NEDİR?

Mesleki eğitim ile iş sağlığı ve güvenliği eğitimi sıkça birbirine karıştırılmaktadır. Esas itibarıyla mesleki eğitim bir iş sağlığı ve güvenliği eğitimi olup hem genel iş sağlığı ve güvenliği konularını hem de mesleki riskleri içermektedir. İşveren çalışanın yapmış olduğu işe bakmaksızın bütün çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almasını sağlamalarıdır. Buna karşın sadece tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalıştırılacakların mesleki eğitim alması gerekmektedir.

5. İŞVEREN ÇALIŞANLARINA KENDİ İŞYERİNDE MESLEKİ EĞİTİM VEREBİLİR Mİ?

Millî Eğitim Bakanlığının ilgili biriminin onayının alınması şartıyla işveren tarafından düzenlenen eğitim faaliyetleri sonucunda mesleki eğitim belgesi verilebilir. Bunun için genellikle bir halk eğitim merkezi veya özel eğitim kurumu ile protokol yapılması gerekmektedir. Eğer işyerinde usta öğretici belgesi olan birisi varsa teorik ve uygulama eğitimini verebilir, olmaması durumunda halk eğitim öğretmen ataması yapacaktır. Mesleki eğitim kapsamında verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimi işyerinde görevli iş güvenliği uzmanı verebilir. Sadece harç ödemesi yaparak işveren kendi işyerinde çalı-

şanlarına gruplar halinde mesleki eğitim verilmesini sağlayabilir. Kursların tamamlanması ile eğitim dosyaları halk eğitim merkezine yollanır, gerekli incelemeler yapıldıktan sonra halk eğitim merkezi sertifikasyon işlemlerini yaparak mesleki eğitim belgeleri düzenlenir. Yalnız verilen mesleki eğitim belgeleri 25.05.2016 tarihine kadar geçerli olup, bu tarihten sonra tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışacak olanların mesleki yeterlilik belgesi alması gerekecektir.

SONUÇ

Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde mesleki eğitim belgesi olmadan çalıştırılan işçi başına 2016 yılı için 527 TL idari para cezası öngörülmektedir. MYK'nın zaman içerisinde bütün meslekler için mesleki yeterlilik zorunluluğu getireceği aşikârdır. Ustalık belgesi almış olanlar ile meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olanların mesleki yeterlilik belgesi almaları zorunlu değildir. Sanıldığı gibi tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde mesleki eğitim ile ilgili bir erteleme söz konusu değildir. Erteleme sadece mesleki yeterlilik belgesi için geçerlidir. Mesleki eğitim konusunun tam olarak oturmamış olması ve mesleki eğitim verem kurumların yetersiz kalmasından dolayı Çalışma Bakanlığı yapmış olduğu iş sağlığı ve güvenliği denetimlerinde mesleki eğitim konusuna bir nebze de olsa toleranslı davranmaktadır. İşverenlerin söz konusu duruma büyük özen göstermesi ve çalışanlarına mesleki eğitim aldırması son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (13.07.2013). **Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik**. Ankara : Resmi Gazete (28706 sayılı)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (25.05.2015). **Meslekî Yeterlilik Kurumu Meslekî Yeterlilik Belgesi Zorunluluğu Getirilen Mesleklere İlişkin Tebliğ**. Ankara : Resmi Gazete (29366 sayılı)

Mesleki Yeterlilik Kurumu (30.12.2008). **Meslekî Yeterlilik, Sınav Ve Belgelendirme Yönetmeliği**. Ankara : Resmi Gazete (27096 sayılı)

Recepguner.com/Mesleki Eğitim: <http://www.recepguner.com/index.php/mesleki-egitim>

T.C. yasalar (19.06.1986). **3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu.** Ankara :
Resmi Gazete (19139 sayılı)

T.C. Yasalar (30.06.2012). **6331 sayılı Sağlık ve Güvenliği Kanunu.**
Ankara : Resmi Gazete (28339 sayılı)